TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU 1950-1980 YILLARI ARASINDA TÜRK EDEBİYATINDA ROMAN

1950-1980 yılları arasında roman türü, farklı eğilimlerle (toplumcu gerçekçi, bireyin iç dünyasını esas alan, modernist, millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan) gelişimini sürdürmüştür.

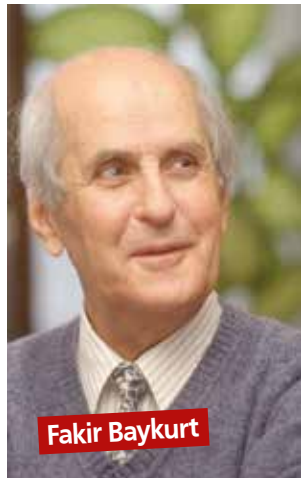
1950'li yıllardan itibaren Türk edebiyatında köy ve kasaba gerçeğine değinen romanlar yazılmıştır. Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Fakir Baykurt, Talip Apaydın, Kemal Tahir, Mahmut Makal, Dursun Akçam, Necati Cumalı, Tarık Buğra gibi yazarlar; köy edebiyatı olarak adlandırılan yönelimin önde gelen yazarlarındandır.

Tarihî duyarlılığa sahip Mustafa Necati Sepetçioğlu, Hüseyin Nihal Atsız gibi romancılar; tarihsel olayları, kişileri, millî konuları eserlerinde ele almışlardır.

Sâmiha Ayverdi, Emine Işınsu, Sevinç Çokum, Mustafa Miyasoğlu, Bahaeddin Özkişi, Rasim Özdenören gibi yazarlar; dinî hassasiyeti ön planda tutan romanlar yazmışlardır.

1960'lardan itibaren "yenilikçi anlayış"la modernizmi esas alan romanlar yazılmıştır.

Modernizmden beslenerek farklı anlatım teknikleri kullanan ve postmodernist anlayışla romanlar yazan edebiyatçılarımız da bu dönemde görülür. Yusuf Atılgan, Adalet Ağaoğlu, Ferit Edgü, Pınar Kür, Oğuz Atay gibi sanatçılar yenilikçi anlayışla romanlar yazmıştır. Geleneksel yaşam ve ekonomik yapının hızla değişmesi; köyden kente, ülkeden yurt dışına göçleri beraberinde getirmiştir. Teknolojiyle beraber halkın düşünme ve yaşama biçimi değişmeye başlar, sosyal yapı çok farklılaşır. Köy ve kent değerleri arasındaki farklılık dolayısıyla 1960'lardan itibaren Türkiye'de toplumsal zeminde birçok şeyin yeniden inşa edildiği görülür. İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçları, dolaylı olarak hem toplum hem de edebiyat üzerinde etkili olur. Bu nedenle Türk romanı bu değişimlere duyarsız kalmaz. Hem biçim hem de içerik bakımından yeni, daha gerçekçi bir roman anlayışı 1960'larda geçerli olur.

Fakir Baykurt

Talip Apaydın

"SARI TRAKTÖR" VE "YILANLARIN ÖCÜ" METİN KARŞILAŞTIRMA

Fakir Baykurt: Burdur yöresini, romanlarının bir bölümünde yansıtan yazar; Yılanların Öcü romanıyla ün kazanmıştır. Köylü-muhtar ilişkisini ele aldığı *Yılanların Öcü adlı romanından sonra Irazca'nın Dirliği, Kara Ahmet Destanı adlı eserleri kaleme alır. Kaplumbağalar, Amerikan Sargısı, Tırpan; konuları Ankara yöresinde geçen romanlarıdır. Tırpan adlı romanda, istemediği hâlde zengin bir adamla evlendirilen genç bir kızın hikâyesini anlatır. Köygöçüren'de köylünün yoksulluğu, köylü-kentli çatışması etrafında ele alınır. Onuncu Köy'de de köylüyü kalkındırmaya yönelik eleştirel ve çözümcü bir tavır takınır yazar. Fakir Baykurt, Yüksek Fırınlar ve Koca Ren adlı romanlarını ise Almanya'da yazmıştır.*

Talip Apaydın: Köy enstitüsü çıkışlı yazarlarımızdandır. Talip Apaydın da Fakir Baykurt gibi kendi yöresini ve yöre insanını kaleme almıştır. Talip Apaydın'ın romanları daha çok Ankara ve civarında; Polatlı, Eskişehir, Beypazarı yörelerinde ve çevre köylerde geçer.

Sarı Traktör romanıyla tanınmış; bu eserde, köylerde başlayan traktör tutkusunu ele almıştır. Romanlarında köylünün su sorunu, toprak sorunu, para sorunu, batıl inançlar, tütün çiftçilerinin yaşamı, köyden kente göç, çoban hayatı gibi köye ve köylüye yönelik değişik konu ve sorunlara yer vermiştir.

Vatan Dediler, Toz Duman İçinde adlı eserleri ise Kurtuluş Savaşı'na yönelik konularıyla değişiklik gösterir.

Yarbükü (1959), Emmioğlu (1961), Ortakçılar (1964, 1974), Define (1972), Yoz Davar (1973), Tütün Yorgunu (1975), Kente İndi İdris (1981); yazarın toplumcu gerçekçilik anlayışı ile yazdığı diğer eserlerdir.

	Sarı Traktör	Yılanların Öcü
Konu	Tarımda makineleşme	Köy yaşamının zorlukları
Dil ve Anlatım	Sade, anlaşılır, akıcı	Yerel dil, sade, akıcı
Bakış açısı	Hâkim Bakış Açısı	Hâkim Bakış Açısı
Anlatım Teknikleri	Diyalog, Bilinç akışı	Diyalog, Bilinç akışı
Bağlı oldukları Edebi Anlayış	Toplumcu gerçekçi köy edebiyatı	Toplumcu gerçekçi köy edebiyatı

SORULAR

SORU 1:
Anadolu, farklı bölgeleriyle romanlara yansıtılmıştır. Güney Anadolu, Toroslar ve Çukurova, …… Hanımın Çiftliği, Bereketli Topraklar Üzerinde; Orta Anadolu Bölgesi …….. Sarı Traktör, Ortakçının Oğlu, Define, …… Yılanların Öcü, Kaplumbağalar, Tırpan romanlarına konu olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

A) Orhan Kemal'in - Talip Apaydın'ın - Fakir Baykurt'un

B) Kemal Bilbaşar'ın – Yaşar Kemal'in – Necati Cumalı'nın

C) Kemal Tahir'in – Tarık Buğra'nın – Samim Kocagöz'ün

D) Sait Faik'in – Selim İleri'nin – Sabahattin Ali'nin

E) Abbas Sayar'ın – Yusuf Atılgan'ın – Dursun Akçam'ın

Cevap: A

SORU 2:
Köy hayatını anlatan bir roman olup 1954'te yazılmaya başlanmıştır. Dil bakımından tamamen köy ağzıyla yazılmış, karakterler de gerçek hayattan seçilmiştir. Irazca; oğlu Kara Bayram, gelini Haççа ve torunları Ahmet ve Şerife ile Karataş köyünde yaşar. Deli Haceli ve karısı Fatma, Irazca ve ailesinin evinin tam önüne ev yaparlar. Bu sırada, bir açılış için köye gelecek kaymakamın haberi alınır ve köyde çeşitli hazırlıklara başlanır.

Bu parçada anlatılan eser aşağıdaki yazarlardan hangisine aittir?

A)Yaşar Kemal
B)Fakir Baykurt
C)Sabahattin Ali
D)Talip Apaydın
E)Kemal Tahir

Cevap: B

SORU 3:
Aşağıdaki kahraman - eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Kır Abbas - Kaplumbağalar

B) Abdi Ağa - Sarı Traktör

C) Kara Bayram - Yılanların Öcü

D) Köse Hasan - Bereketli Topraklar Üzerinde

E) Kamil Bey - Esir Şehrin İnsanları

Cevap: B